

TURISTICKÝ KLUB SYNTHESIA PARDUBICE, o. s.
ODBOR KČT 109209, KLUB ČSTV 3606108
Pernerova 1490, 530 02 Pardubice, tksp@seznam.cz, www.tksp.info

Pojďte s námi do krásné jarní přírody!
V sobotu 23. května 2009 pořádáme
11. ročník turistického pochodu a cyklojízdy

PO KROUNCE A NOVOHRADCE

Co jsme pro vás opět připravili v půvabném prostředí Přírodního parku „Údolí Krounky a Novohradky“:

- ① Šest okružních pěších tras - délky 8, 16, 24, 28, 34 a 38 km - přes různá zajímavá místa, jako je Šilinkův důl (kde stezka je od r. 2007 zabezpečena žebříky a řetězy), rozhledna Borůvka a příp. Pivnická rokle nebo hrad Košumberk.
- ② Opravdovým cykloturistům (nikoliv silničním cyklistům!) připravil Oddíl cykloturistiky v TKSP pět rovněž okružních tras od 10 do 50 km (včetně tras „Přes tři rozhledny“ - Borůvku, Toulouvcovu a Terezku); kromě nich lze částečně využít i pěší trasy (pro milovníky polních a lesních cest). Návrh pro labužníky: Kolo odložit v cíli a projít si pěšky okružní trasu 8 km - největší zajímavost oblasti, Šilinkův důl, není průjezdná ani na horském kole! Hvězdicová cílová jízda na Rychmburk samozřejmě zůstává.
- ③ Všechny pěší i cyklistické trasy mají společný průběžný start a cíl od 8 do 17 hodin v Předhradí v „Pivnici u Škrochů“ (p. Jiří Pavlišta, mobil 774 855 488), kde všichni registrovaní účastníci, kteří prošli (projeli) předepsané kontrolní body na trasách, obdrží pamětní list na své jméno s potvrzenou kilometráží.
- ④ Na startu každý dostane popis všech tras (pěších i cyklo), i letos bez kopií map. Protože v oblasti konání akce je minimum „normálních“ turistických značených tras, je převážná většina pěších tras vedena po dobře značených místních cyklotrasách pro horská kola, které jsou výborně využitelné pro pěší turistiku (a některé i pro „obyčejná“ kola). Doporučuje se proto mapa „Toulouvcovy maštale“ (mapa mikroregionu 1:25.000, 2. vyd. 2005, lze ji koupit např. v restauraci v Šilinkově dole), pro cykloturisty mapa KČT 1:100.000 č. 11 „Žďárské vrchy a Železné hory“; pro všechny pak mapa KČT 1:50.000 č. 47 „Vysokomýtsko a Skutečsko“. (Nekupovat 3. vydání z r. 2007, obsahuje neuvěřitelně mnoho nesmyslů!)
- ⑤ Při dostatečném zájmu turistů z Pardubicka a Chrudimska **bude vypraven autobus v 7.30 z Pardubic** od Zimního stadionu za jednotnou cenu 100 Kč, který pojedje zpět z Předhradí v 17 hodin. **Zájemci se přihlásí a zaplatí do 13. 5.** u Luboše Chládky (e-mail: lubchlad@seznam.cz, tel.: 466 645 605).
- ⑥ Připomínáme, že akce TKSP počítá se skutečnými turisty - milovníky čisté přírody - a rozhodně neuspokojí sběratele razítek a odznaků!

Od dětí a mládeže do 18 let se nevybírání startovné, všichni starší zaplatí 10 Kč.

Akce je zařazena do oblastního i celostátního kalendáře KČT.

Jak na start:

Pěšáci z Pardubicka, pokud se nepojede autobusem: Rychlíkem „Chrudimka“ - Pce 6.55, Rosice n/L. 7.05, Chrudim 7.25, přestup Žďárec u Sk. 7.53/8.03, příjezd Předhradí 8.14. (Další, osobní vlak pro ty, kdo půjdou jen krátké trasy: Pce 9.25, Rosice 9.30, Chrudim 9.43, přestup 10.13/10.15, Předhradí 10.25.) Od vlaku 2 km po silnici do Předhradí ke kostelu, mezi ním a náměstím je po levé straně ona Pivnice u Škrochů. (Tyto 2 km nejsou započítány do délky pěších tras.)

Cyklisté z Pardubicka: Spěšným vlakem s přepravou kol „Vysočina“ - Pce 7.35, Rosice n/L. 7.48, Chrudim 8.02; příjezd Skuteč 8.47. Od nádraží asi 4 km po silnici ke kostelu v Předhradí a jako výše. (Není započítáno do délky cykloturistických tras.)

Cyklisté s dopravou auty: Zaparkovat přímo v obci Předhradí (na náměstíčku).

Z Hlinska: Pěšáci vlakem v 7.37 s přestupem ve Žďárci u Skutče, příjezd do Předhradí v 8.14. Cyklisté přijedou po vlastní ose přes Ranou (asi 15 km, může stačit jako cílová jízda pro děti).

Všichni od Svitav a Poličky: Osobními vlaky - Svitavy 6.13, Polička 6.57, Předhradí příjezd 7.44, nebo Svitavy 8.15, Polička 9.14, Předhradí příjezd 9.57.

Vlakové spoje zpět viz v popisech tras, případný autobus do Pardubic odjede v 17 h.

*Abychom mohli připravit dostatečný a přitom nikoliv zbytečný počet výtisků propozic a pamětních listů, hlase svou účast **do 15. května** L. Chládkovi na tel. **466 645 605** nebo e-mail **lubchlad@seznam.cz**.*

Co můžete na trasách vidět (v abecedním pořadí):

Borůvka: Rozhledna nad obcí Hluboká je v pořadí již třetí, kterou realizovalo Sdružení obcí Touloucovy Maštale. Svojí ojedinělou a netradiční konstrukcí (přímkový hyperboloid) patří bezesporu k nejzajímavějším a nejkrásnějším stavbám tohoto druhu nejen v mikroregionu Touloucovy Maštale, ale i v širokém okolí. Název rozhledny je odvozen od místa pod rozhlednou, kterému se říká Borek nebo Na Borůvčí. Rozhledna je vysoká 18,5 m, vyhlídková plošina je ve výšce 15 metrů a je postavena v kombinaci materiálů dřevo-kov. Veřejnosti slouží od 4. června 2005. Otvírací doba v květnu: 10 - 12, 13 - 16 hodin. Výhled na Chrudimsko, Pardubicko, Krkonoše a Jeseníky; Orlické hory cloní blízký les. Pozor, na 3. vydání mapy KČT č. 47 je zakreslena zcela nesmyslně u Rychnova, v místě její fiktivní polohy je ve skutečnosti velké polní hnojiště!

Hluboká: Obec Hluboká a osada Střítež jsou poprvé zmiňovány r. 1144. Jméno Stříteže povstalo od strážiště cesty, která od zdislavského a rabouňského hradiště vedla údolím nynější Novohradky a pomezím hvozdem od Hrochova Týnce na zemskou stezku Trstenickou. - V r. 1878 v Hluboké a 1884 ve Stříteži byly postaveny kapličky. Do r. 1905 byla Hluboká přiškolena do Perálce.

Jarošov: Vznikl v l. 1350-60 jako dvůr nebo tvrz v západní části obce, první písemná zmínka je z roku 1366. Na přelomu 14. a 15. století si koupil ves Jarošov (spolu s Budislaví, Mladočovem a Desnou) rytíř Toulovec z Třemošné. Byl osobou opředanou mnoha pověstmi, své bohatství získal údajně loupením převážně na Moravě a před odvetným nájezdem Moravanů se skrýval v těžce přístupných Budislavských skalách. Toulovec jako historická osoba nebyl loupežným rytířem, nýbrž řádným litomyšlským měšťanem, který se těšil přízni krále Václava IV. Zemřel asi roku 1412.

Košumberk: Hrad na čedičové skále (nejjižnější výskyt čediče v Čechách) nad údolím Novohradky postaven kolem r. 1300, po požáru r. 1573 renesančně opraven a přistavěna dvě zámecká křídla (1600-23). V 17. století opuštěn, v l. 1922-23 restaurován.

V renes. budově purkrabství muzeum. - Dějiště románu A. Jiráka „V cizích službách“.

Krounka: Pramení nad Svratouchem 716 m n. m., vytváří romantická skalnatá údolí (Kablaně a zejména Šilinkův důl - stezka v něm je místy zajištěna kramlemi a řetězy a za vysokého stavu vody může být obtížně průchodná!) a po 22,7 km ústí zleva do Novohradky u Dolů pod Košumberkem, 305 m n. m.

Kutřín: Osada založená patrně bratrem Kutrou z Podlažického kláštera na konci 13. století. Nachází se v ní kaple Nejsvětějšího srdce Pána Ježíše z r. 1901 se zvoničkou.

Luže: Městská památková zóna. Renesanční radnice z r. 1542, pův. gotický farní kostel sv. Bartoloměje z konce 14. stol. zbarokizován po r. 1691 a upraven r. 1846. Poutní kostel Panny Marie Pomocnice křesťanů na Chlumku (vrcholné baroko z let 1690-96, stavěl G. B. Alliprandi podle návrhu P. I. Bayera) s monumentálními schodišti a obklopený kaplemi z r. 1711. Hamsova dětská léčebna a rehabilitační ústav (zal. r. 1901).

Nové Hradky: Na poč. 14. stol. středověká kolonizační osada Boží Dům, přejmenována podle nového hradu vybudovaného v 15. stol. na místě původní tvrze na návrší Starý zámek (opuštěn v pol. 18. století a rozebrán na stavební materiál, zachovány části hradby a zdi, parkově upraveno). Křížová cesta z r. 1767. Nový zámek z l. 1774-78, čestný dvůr se vstupní branou z r. 1783 - rokokový zámecký areál „české Versailles“, přístupný. Barokní kostel sv. Jakuba Většího z r. 1724 sloužil jako panská hrobka. Zvonice z r. 1739, památná lípa s obvodem 410 cm.

Novohradka: Pramení 634 m n. m. jako Vranický potok 2 km jv. od Proseče u Sk., na dolním toku se nazývá také Olšinka, délka toku 48,5 km, ústí do Chrudimky pod Úhřetickou Lhotou, 229 m n. m. V malebném Dolanském údolí (součást Přírodního parku „Údolí Krounky a Novohradky“) četné bývalé mlýny, rekreační chalupy a chaty.

Paseky: Horská ves (okolo 600 m n. m.) nad Prosečí. Rozhledna Terežka (pojmenovaná podle spisovatelky Terézy Novákové, viz Proseč), směrem k Proseči pomník odbojářů gen. Svatoně a kpt. Sošky, zastřelených nacisty.

Perálec: Gotický kostel sv. Jana Křtitele z r. 1321 (presbytář, portál na sev. straně), barokní loď přistavěna r. 1765. V r. 1928 objeveny gotické nástěnné malby z 1. poloviny 14. století. Kazatelna ze 17. stol., dřevořezba Panny Marie z 2. poloviny 16. století.

Pivnice: Přírodní památka (34,4 ha) zřízená 10. 12. 1998. Účelem je ochrana úzkého kaňonu zaříznutého v opukách a měkkých pískovcích, vyznačujícího se skalními výchozy s geomorfologickými zajímavostmi (skalní tunel, jeskyně, převisy, erozní tvary). Dále ochrana vzácných druhů živočichů a rostlin (mlok skvrnitý, kapraďorosty a mechy).

Polanka: Nyní hotel na křižovatce silnic v údolí Novohradky poblíž Nových Hradů, na místě bývalé hájovny Polánky. Původní „Chata Polánka“ z r. 1935 shořela v r. 1999.

Proseč: Ve dvanáctém století patřila oblast patrně benediktinskému klášteru v Litomyšli a potom nejpozději od r. 1159 podlažickému klášteru, který krátce předtím vznikl založením vladykou Vrbatou. První písemná zmínka o Proseči je z let 1349 a 1350. R. 1639 je doložena existence sklárny v Záboří, pracovali v ní odborníci Němci nekatolíci. Proseč byla sídlem rychty s rychtářem. Osady Paseky, Martinice a Františky postupně vznikaly v 17. a 18. století na vykácených plochách, na nichž bylo vytěženo dříví pro provoz sklárny. R. 1785 bylo zavedeno číslování domů, v téže době byla postavena první silnice přes Proseč z Nových Hradů na císařskou silnici do Borové. R. 1903 koupila v Proseči stavení č. 74 spisovatelka Teréza Nováková, život městečka v 19. století vylíčila v románě Děti čistého živého a napsala zde román Drašar. - R. 1906 byl zrušen hřbitov kolem kostela na náměstí, r. 1910 byla postavena radnice, r. 1912 byly přestavěny téměř všechny domky na zděné, r. 1912 byl zbořen starý katolický kostel a dle projektu Boží Dvořáka vystavěn nový při zachování nejstarší části. Proseč dala r. 1935 domovské právo spisovateli Heinrichu Mannovi a v r. 1936 jeho bratru, nositeli Nobelovy ceny Thomasu Mannovi a jeho rodině jako důkaz protifašistického smýšlení.

Předhradí: Od r. 1990 městská památková zóna, „Vesnice roku 1998“, nyní 459 obyvatel. Původně opevněný městys Rychmburk z 15. stol. před stejnojmenným hradem, zachovány 4 bašty. Barok. kostel P. Marie Sedmibolestné z r. 1753 se stropními freskami, věž z r. 1816. Fara s mansardovou střechou z doby okolo r. 1760. Panská zahrada obklopená kamennou zdí, uvnitř s altánem a bustou zakladatele Filipa Kinského. Na náměstí socha sv. Judy Tadeáše z r. 1723. Rodiště básníka Adolfa Heyduka (1835 - 1923) - busta od J. Štursy z r. 1935 na hospodě „Na Sklenářce“ u hlavní silnice.

Přírodní park Údolí Krounky a Novohradky: Zřízen r. 1998 (510,6 ha) k uchování krajinného rázu - údolních niv s břehovými porosty, podmáčenými loukami, rozptýlenou zelení a přilehlými lesy. Podloží je tvořeno podél toku Novohradky pískovcem a opukou, podél toku Krounky žulou. Vyskytují se vzácné druhy rostlin a živočichů, např. lilie zlatohlavá, prstnatec májový, rosnatka okrouhlolistá, mlok skvrnitý, čolek velký, ledňáček říční, čáp černý a další.

Rychmburk: Hrad nad údolím Krounky, připomínán r. 1325, z té doby 30 m vysoká válcová věž. Od r. 1387 majetkem pánů z Pardubic, r. 1425 dobyt husity, v letech 1530-40 přestavěn Jindřichem z Valdštejna v renes. zámek, zbarokizován F. Kinským 1793-98 (2. patro). Most přes příkop vytesaný ve skále (dnes v něm zahrada). - V současnosti domov pro osoby s chronickým duševním onemocněním, areál je přístupný (vyhlídková věž, historická expozice ve sklepních prostorách, v prac. dnech bufet na nádvoří).

Šilinkův důl: Skalnaté údolí Krounky (viz tamtéž). Místy zajištěná červeně značená stezka není průjezdná ani na horském kole (říčku by bylo třeba brodit). V horní části údolí na pravém břehu dva chatové tábory a na levém břehu výletní restaurace.

Terezka: Rozhledna financovaná za podpory Pardubického kraje, přístupná od 22. 8. 2004. K nejvyšší vyhlídkové plošině měří 25 m, celkem 28 m. Dne 4. 4. 2007 byla na rozhledně zprovozněna on-line webkamera. Otvírací doba jako u následující, ale s přestávkou od 12 do 13 hodin. Kontakt: Paní Doležalová, tel. 469 321 141, 723 148 200.

Toulovcova rozhledna: Vysoká 15,5 m, vyhlídková plošina ve výšce 12 m, přístupná od 16. 2. 2002. Otvírací doba: květen a červen - denně mimo pondělí 10 - 16 hodin, červenec a srpen - totéž 10 - 17 hodin.

Zderaz: Typická lesní lánová ves, jaké vznikaly kolonizací zdejší krajiny Podlažickým klášterem řádu benediktinů v polovině 13. stol. První písemná zpráva je z roku 1398, kdy byla jednou ze vsí patřících k Božímu domu, tj. k Novým Hradům. - Systém zderazských pískovcových sklepů, v minulosti částečně obydlených, je bezesporu ojedinělou českou raritou. Po zásluze bylo přikročeno k rekonstrukci nejznámějšího a historicky prokazaného skalního obydlí nad čp. 32 ve Zderazi. Sklepy sloužily nejčastěji k ukládání zemědělských přebytků. V jednom ze sklepů byla umístěna i kovárna, v dalším již zmíněné skalní obydlí a 4 sklepy byly využity jako chlěvy. Z původních cca 40 doložených sklepů jich je v současnosti dochováno pouze 27. Ostatní byly buď zasypany, nebo podlehly lokální těžbě písku či nové zástavbě.

Těšíme se na vás i vaše rodiny či kamarády!

Děkujeme sponzorům, za jejichž finanční podpory se akce TKSP uskutečňují:					
 <p>VÝCHODOČESKÁ GEODETIKÁ</p>	 <p>portuj námi</p>	 <p>ECHO ODBOROVÝ SVAZ ECHO ZO SYNTHESIA</p>	 <p>Město Pardubice podporuje sport</p>	 <p>Lázně Bohdaneč</p>	 <p>FARMA SLUNEČNÝ DVŮR</p>